

DARIUSZ WALENCIK*

OPINIA PRAWNA NA TEMAT BENEFICJENTA
RZECZYWISTEGO W PRZYPADKU SPÓŁKI KAPITAŁOWEJ,
KTÓREJ JEDYNYM (100%) UDZIAŁOWCEM
CZY AKCJONARIUSZEM JEST ZAKON BĄDŹ JEGO
JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA (PROWINCJA ZAKONNA,
OPACTWO, KLASZTOR NIEZALEŻNY, DOM ZAKONNY)

Streszczenie

Celem niniejszej opinii prawnej jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: Kto jest beneficjentem rzeczywistym w przypadku spółki kapitałowej, której jedynym (100%) udziałowcem czy akcjonariuszem jest zakon bądź jego jednostka organizacyjna (provincia zakonna, opactwo, klasztor niezależny, dom zakonny)? Przeprowadzone analizy przepisów prawa polskiego i prawa kanonicznego prowadzą do wniosku, że w przypadku spółki kapitałowej, której jedynym (100%) udziałowcem czy akcjonariuszem jest zakon bądź jego jednostka organizacyjna (provincia zakonna, opactwo, klasztor niezależny, dom zakonny) beneficjentem rzeczywistym jest właściwy wyższy przełożony tego zakonu oraz członkowie jego rady. Osoby te spełniają przesłanki określone w art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ponieważ stanowią one grupę osób fizycznych sprawujących bezpośrednio kontrolę nad spółką poprzez posiadane uprawnienia (zgromadzenie wspólników/walne zgromadzenie), które wynikają z okoliczności prawnych (przepisów prawa kanonicznego), umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez spółkę. Jest to bowiem grupa osób fizycznych sprawujących kontrolę nad osobą prawną (zakonem bądź jego jednostką organizacyjną), któremu łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów spółki i łącznie dysponującym więcej niż 25% ogólnej liczby głosów

* Ks. dr hab., prof. UO, Zespół Badawczy Law and Religion, Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Opolski, ul. Katowicka 87a, 45-060 Opole, e-mail: dwalencik@uni.opole.pl.
ORCID 0000-0002-1027-3980.

w organie stanowiącym spółki (art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret trzecie ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu).

Słowa kluczowe: beneficjent rzeczywisty; spółki kapitałowe; zakon; pranie pieniędzy; finansowanie terroryzmu; spółka kapitałowa; prawo kanoniczne; dom zakonny; klasztor niezależny; prowincja zakonna; opactwo

1. PYTANIE

Kto jest beneficjentem rzeczywistym w przypadku spółki kapitałowej, której jedynym (100%) udziałowcem czy akcjonariuszem jest zakon bądź jego jednostka organizacyjna (prowincja zakonna, opactwo, klasztor niezależny, dom zakonny)?

2. MOŻLIWOŚĆ ZAKŁADANIA SPÓŁEK KAPITAŁOWYCH PRZEZ KOŚCIELNE OSOBY PRAWNE

Regulacje prawne dotyczące osobowości prawnej jednostek organizacyjnych Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej zawarte są w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku państwa do tego Kościoła¹ (art. 5–14 i art. 72) oraz w Konkordacie między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisanym w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r.² (art. 4). Należy przy tym zauważyć, że rozwiązania przyjęte w Konkordacie z 1993 r. różnią się od unormowań ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Zwraca uwagę przede wszystkim fakt, że w ustawie tryb związany z powiadomieniem właściwego organu administracji państwowej (ministra, wojewody) został odniesiony do **zamkniętego katalogu kościelnych jednostek organizacyjnych** (art. 13), natomiast w Konkordacie o powiadomieniu mówi się w odniesieniu do „**wszystkich instytucji kościelnych terytorialnych**

¹ Tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1347 (dalej: u.s.p.k.k.).

² Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318.

i personalnych, które uzyskały taką osobowość na podstawie przepisów prawa kanonicznego” (art. 4 ust. 2).

Jak już pisałem w jednej z poprzednich opinii prawnych: „[k]onkordat jest umową międzynarodową ratyfikowaną za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, jest zatem źródłem powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym jego postanowieniom należy dać pierwszeństwo przed przepisami ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego (zwłaszcza że możliwość zmiany określonych w nich reguł przez ratyfikowane umowy międzynarodowe została wyraźnie przewidziana w art. 13 ust. 1–2 ustawy). Niemniej przepis art. 4 ust. 2 Konkordatu ma jedynie charakter deklaracji ze strony państwa polskiego o »uznaniu« osobowości prawnej wszystkich instytucji kościelnych terytorialnych i personalnych, które uzyskały taką osobowość na podstawie przepisów prawa kanonicznego³. »Uznanie«⁴ to nie jest nadaniem osobowości prawnej, lecz oznacza wolę traktowania odnośnych podmiotów jako osób prawnych wraz z respektowaniem wszystkich skutków takiej osobowości na forum własnym państwa⁵. Wspomniany przepis konkordatu nie jest wobec tego przepisem, który nadaje się do bezpośredniego stosowania. Jego uszczegółowieniem są przepisy ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego. Oznacza to, że przepisy ustawy winny być interpretowane z uwzględnieniem postanowień Konkordatu. Ponieważ jednak przepisy ustawy uchwalono przed ratyfikacją Konkordatu, a następnie nie dokonano ich odpowiedniego dostosowania do postanowień Konkordatu, ratyfikacja tej umowy międzynarodowej spowodowała niestety dezaktualizację lub zmianę znaczenia niektórych unormowań ustawowych. Trudno nie zgodzić się więc z twierdzeniem, że obecna regulacja prawna jest daleka od doskonałości i godzi w zasadę pewności i jawności obrotu.

³ Odmienne kształtuje się sytuacja prawna jednostek organizacyjnych związków wyznaniowych, które w swoim obrocie wewnętrznym nie znają pojęcia osoby prawnej bądź prawo wewnętrzne nie nadaje im podmiotowości prawnej. W tym przypadku państwo polskie nadaje tym jednostkom organizacyjnym związków wyznaniowych osobowość prawną.

⁴ Uznać, czyli „dojść do wniosku, że coś jest słuszne, właściwe, konieczne”; „stwierdzić jakiś fakt”, „wziąć kogoś, coś za kogoś, za coś lub za jakiegoś, za jakiegoś”. Synonimy słowa „uznać” to: „ogłosić”, „proklamować”, „dopuszczyć”, „przyjąć”, „zgodzić się”, „docenić”, „ocenić pozytywnie”, „potwierdzić”, „poświadczyć”.

⁵ Sobański 2005, 1361.

Biorąc pod uwagę zgłoszone wyżej zastrzeżenia, należy stwierdzić, iż osobowość prawna wszelkich terytorialnych i personalnych jednostek organizacyjnych Kościoła Katolickiego, które zostały utworzone po dniu wejścia w życie Konkordatu (a które przykładowo zostały wymienione rodzajowo w art. 7–9 ustawy) zostaje uznana na forum państwowym w drodze powiadomienia właściwego organu administracji państwowej. Wynika stąd, że wymienione kościelne jednostki organizacyjne nabywają osobowość prawną z dniem ich utworzenia przez kompetentną władzę kościelną. Za nieobowiązującą należy więc uznać normę zawartą w art. 13 ust. 1 ustawy, zgodnie z którą »kościelne jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 7 i 8 oraz art. 9 ust. 1 pkt 7, nabywają osobowość prawną z chwilą powiadomienia właściwego organu administracji państwowej o ich utworzeniu przez władzę kościelną [...]«, zwłaszcza że w tym przepisie przewidziano możliwość innego unormowania tej kwestii w umowie międzynarodowej. Norma ta winna obecnie być interpretowana w ten sposób, iż **osobowość wszelkich terytorialnych i personalnych kościelnych jednostek organizacyjnych zostaje uznana na forum państwowym z chwilą powiadomienia właściwego organu administracji państwowej o ich utworzeniu przez władzę kościelną**»⁶.

Na podstawie przepisów u.s.p.k.k. wyróżnić można m.in. kościelne osoby prawne o charakterze personalnym. Ich katalog został zamieszczony w art. 8 ust. 1 tego aktu prawnego, natomiast organy wskazano w art. 8 ust. 2. Wśród nich wyróżniono także:

- **zakony** (pkt 6) – ich organami są **wyżsi przełożeni** (pkt 5) zakonni;
- **provincje zakonów** (pkt 7) – reprezentowane przez **przełożonego lub przełożoną prowincji** (pkt 6);
- **opactwa, klasztory niezależne** i poszczególne **domy zakonne** (pkt 8) – organami są ich przełożeni, tj. **opaci (przełożone)** w przypadku opactw (pkt 7) oraz **przełożeni (przełożone)** w przypadku klasztoru

⁶ Walencik 2011, 261–262. Por. także wyrok NSA z dnia 25 sierpnia 2017 r., II GSK 1974/15, Legalis nr 1689218, w którym sąd stwierdził, iż powiadomienie właściwego organu administracji publicznej, o powołaniu danej osoby na funkcję organu kościelnej osoby prawnej (w tym przypadku parafii) nie ma charakteru konstytutywnego, gdyż władza kościelna może swobodnie obsadzać urzędy kościelne. Tak więc wydanie stosownego aktu przez władzę kościelną jest warunkiem wystarczającym dla uznania osoby powołanej przez władzę kościelną jako osoby reprezentującej kościelną osobę prawną na zewnątrz.

niezależnego i domu zakonnego (pkt 8), **którzy mogą jednak używać różnych nazw** (ksieni, matka przełożona, przeorysza, gwardian, przeor, superior itp.), stosownie do tradycji danej jednostki (art. 8 ust. 3 u.s.p.k.k.).

Ponieważ ustawa z dnia 17 maja 1989 r. nie definiuje tych pojęć w celu ich wyjaśnienia, należy sięgnąć do prawa wewnętrznego Kościoła Katolickiego, czyli powszechnego prawa kanonicznego (zawartego zasadniczo w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r.⁷) i prawa własnego danego zakonu. Przy czym pod pojęciem „zakon” należy tutaj rozumieć zarówno instytuty życia konsekrowanego (tj. instytuty zakonne i instytuty świeckie), jak i stowarzyszenia życia apostołskiego (art. 8 ust. 1 pkt 6 u.s.p.k.k.)⁸. Do wyższych przełożonych zgodnie z kan. 620 KPK zalicza się „tych, którzy kierują całym instytutem lub jego prowincją, czy inną zrównaną z nią częścią lub domem niezależnym. Zalicza się do nich również ich zastępców. Do wymienionych dochodzi opat-prymas oraz przełożony kongregacji monastycznej, którzy jednak nie posiadają całej władzy, jaką prawo powszechne przyznaje wyższym przełożonym”. Zakony mogą dzielić się na prowincje, czyli jednostki, w których następuje połączenie wielu domów zakonnych tego samego zakonu pod kierownictwem jednego przełożonego. Stanowią one bezpośrednią część tego zakonu i winny być kanonicznie erygowane przez uprawnionego przełożonego (kan. 621 KPK). Podział na prowincje opiera się zwykle na kryterium terytorialnym, chociaż możliwe jest również przyjęcie kryterium personalnego (np. narodowościowego)⁹.

Zgodnie z kan. 608 KPK: „[z]akonna społeczność winna mieszkać w domu prawnie ustanowionym, pozostając pod władzą przełożonego wyznaczonego zgodnie z przepisem prawa”. Skoro prawodawca kościelny sam wskazuje na społeczność zakonników/zakonnice, to zgodnie z kan. 115

⁷ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus*, (25.01.1983), AAS 75 (1983), cz. II, s. 1–317; tekst polski: Kodeks Prawa Kanonicznego. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu Polski, Poznań: Pallotinum 1984 (dalej: KPK).

⁸ Co odpowiada systematyce i przepisom Części III Księgi II KPK zatytułowanej Instytuty Życia Konsekrowanego i Stowarzyszenia Życia Apostołskiego. Sekcja I tej części odnosi się do Instytutów Życia Konsekrowanego, wśród których wyróżnia się Instytuty Zakonne (Tytuł II) i Instytuty Świeckie (Tytuł III), zaś Sekcja II do Stowarzyszeń Życia Apostołskiego.

⁹ Bar, Kałowski 1985, 61; Zubert 1990, 69–70; Chrapkowski, Krzywdą 2006, 52–53.

§ 2 KPK muszą ją tworzyć co najmniej trzej zakonnicy/zakonnice. Pojęcia „dom zakonny” nie można zatem utożsamiać z definicją budynku mieszkalnego w rozumieniu prawa budowlanego, chociaż element terytorialny (miejsce zamieszkiwania zakonnej społeczności) ma także znaczenie prawne. Chodzi tu raczej o substrat osobowy (zakonną społeczność). Innymi słowy, dla bytu prawnego domów zakonnych element terytorialny (obiekt budowlany służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych) ma znaczenie wtórne. Dlatego też „prawodawca kościelny nie określa ani wyposażenia domu zakonnego, ani minimalnych standardów, ani lokalizacji, a nawet – co ważniejsze – nie odnosi się do tytułu prawnego. Wynika to z faktu, że dla istnienia domu zakonnego, jako personalnej osoby prawnej, zagadnienia majątkowe nie mają znaczenia, jako elementy konstytutywne”¹⁰. Dom zakonny kanoników regularnych oraz mnichów i mniszek, pozostający pod kierownictwem i pieczęią własnego przełożonego (przełożonej), jest domem niezależnym, chyba że co innego postanawiają konstytucje danego instytutu zakonnego (kan. 613 § 1 KPK). Przełożony (przełożona) domu niezależnego jest na mocy prawa przełożonym wyższym (kan. 613 § 2 KPK)¹¹.

W świetle dokonanych ustaleń nie ulega wątpliwości, że zakon (instytut zakonny, instytut świecki, stowarzyszenie życia apostołskiego) jest kościelną osobą prawną. Dowodem posiadania przez zakon osobowości prawnej jest odpis powiadomienia ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych (jego prawnych poprzedników) z umieszczonym na nim potwierdzeniem odbioru (art. 13 ust. 5 w zw. z ust. 2 pkt 1 u.s.p.k.k.) bądź wydane przez tegoż ministra na podstawie art. 217 § 2 k.p.a.¹² zaświadczenie o posiadaniu osobowości prawnej przez zakon i organie uprawnionym do jego reprezentowania. Ustawa o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego odnosi się również w art. 72 do osobowości prawnej kościelnych jednostek organizacyjnych istniejących w chwili wejścia jej w życie (czyli 23 maja 1989 r.). Przepis art. 72 ust. 1 u.s.p.k.k. stanowi, że dowodem posiadania osobowo-

¹⁰ Rakoczy 2008, 90.

¹¹ Szerzej na ten temat: Bar, Kałowski 1985, 61–67; Zubert 1990, 50–60; Chrapkowski, Krzywda 2006, 41–49.

¹² Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.).

ści prawnej przez istniejące w dniu wejścia w życie tej ustawy kościelne osoby prawne jest wymienienie ich w ostatnim wydanym drukiem przez diecezję lub archidiecezję przed wejściem w życie ustawy wykazie jednostek kościelnych i duchowieństwa (schematycznie diecezjalnym), ankiecie statystycznej zakonu lub prowincji zakonnej, złożonej według stanu z dnia 31 grudnia 1988 r. Urzędowi do Spraw Wyznań lub w decyzjach o niezgłoszeniu zastrzeżeń przeciwko utworzeniu parafii, wydanych na podstawie art. 1 i 2 dekretu z dnia 31 grudnia 1956 r. o organizowaniu i obsadzaniu stanowisk kościelnych¹³. Oczywiście wystarczy, że kościelna osoba prawna jest wykazana w jednym z dokumentów, o których mowa w art. 72 ust. 1 u.s.p.k.k. W postanowieniu SN z dnia 10 lipca 2009 r., II CSK 69/09¹⁴, słusznie wskazano, że celem art. 72 u.s.p.k.k. nie było przyznawanie kościelnym osobom prawnym osobowości prawnej prawa polskiego, lecz jedynie uporządkowanie stanu prawnego. Ponadto stwierdzono, że ustawodawca, uchwalając art. 72 u.s.p.k.k., uznał osobowość prawną kościelnych jednostek organizacyjnych, które wcześniej uzyskały ją na podstawie prawa kanonicznego. Tym samym chwilą uzyskania osobowości prawnej przez kościelne osoby prawne, o których mowa w art. 72 u.s.p.k.k., jest pojawienie się ich w obrocie prawnym, która w praktyce najczęściej była zbieżna z uzyskaniem przez nie osobowości prawnej na gruncie prawa kanonicznego.

Zakon jako (kościelna) osoba prawna może tworzyć spółki prawa handlowego – spółki kapitałowe. I tak zgodnie z przepisami: art. 151 § 1 k.s.h.¹⁵ może zawiązać spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, art. 300¹ § 1 k.s.h. – prostą spółkę akcyjną¹⁶ i art. 301 § 1 k.s.h. – spółkę akcyjną. Dwa pierwsze rodzaje spółek mogą być tworzone w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej, a tym samym także do prowadzenia działalności *non profit*. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych¹⁷ dochody tych spółek (także w organizacji – art. 1 ust. 1), o ile

¹³ Dz. U. z 1957 r. Nr 1, poz. 6.

¹⁴ OSP z 2011 r. Nr 4, poz. 45.

¹⁵ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 z późn. zm.).

¹⁶ Od dnia 1 lipca 2021 r.

¹⁷ Tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 1406 z późn. zm.

ich jedynymi udziałowcami (akcjonariuszami) są kościelne osoby prawne, są wolne od podatku od osób prawnych w części przeznaczony na cele: kultu religijnego, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, charytatywno-opiekuńcze oraz na konserwację zabytków, prowadzenie punktów katechetycznych, inwestycje sakralne w zakresie: budowy, rozbudowy i odbudowy kościołów oraz kaplic, adaptację innych budynków na cele sakralne, a także innych inwestycji przeznaczonych na punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze (art. 17 ust. 1 pkt 4b).

3. IV DYREKTYWA AML (DYREKTYWA 2015/849)
I NOWA USTAWA O PRZECIWDZIAŁANIU PRANIU PIENIĘDZY
ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU

Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹⁸ oprócz przepisów normujących środki bezpośrednio służące przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w celu ochrony interesu publicznego, reguluje również pewne obowiązki instytucji obowiązanych. Jej celem jest dostosowanie polskiego porządku prawnego do przepisów dyrektywy 2015/849¹⁹ oraz znowelizowanych zaleceń *Financial Action Task Force* („FATF”), a także zwiększenie efektywności krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W toku prac legislacyjnych uwzględniono ponadto zalecenia kierowane pod adresem krajowego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przez Komitet Ekspertów ds. Oceny Środków Zapobiegania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu – MONEYVAL, zawarte w raporcie z przeprowadzonej w 2013 r. ewaluacji polskiego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy

¹⁸ Tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 971 z późn. zm. (dalej: u.p.p.p.f.t.). Poprzedzała ją ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1049).

¹⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (DZ. Urz. UE L 141 z 5.06.2015, s. 73).

oraz finansowaniu terroryzmu. Ponadto ustawa uzupełnia wdrożenie dyrektywy 2016/2258²⁰ oraz uwzględnia postanowienia projektu V dyrektywy AML (której proces przyjęcia ówczesnie finalizowano)²¹.

Ustawa nakłada obowiązek prowadzenia Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych (dalej: CRBR), który jest systemem teleinformatycznym służącym przetwarzaniu informacji o beneficjentach rzeczywistych spółek wymienionych w jej art. 58 (art. 55). Zgodnie ze wspomnianym art. 58 u.p.p.f.t. do zgłaszania informacji o beneficjencie rzeczywistym oraz ich aktualizacji są zobowiązane następujące podmioty:

- 1) spółki jawne;
- 2) spółki komandytowe;
- 3) spółki komandytowo-akcyjne;
- 4) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
- 5) proste spółki akcyjne (od 1 lipca 2021 r.);
- 6) spółki akcyjne, z wyjątkiem spółek publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych²².

Sposób i tryb składania zgłoszeń do CRBR oraz sposób sporządzania i składania wniosków o udostępnienie informacji, wraz z trybem składania i udostępniania, jest uregulowany w rozporządzeniach Ministra Finansów²³. W tzw. słowniczku przepisy u.p.p.f.t. definiują pojęcie beneficjenta rzeczywistego (art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a-c). I tak, ilekroć w ustawie jest mowa beneficjencie rzeczywistym rozumie się przez to osobę fizyczną lub osoby fizyczne sprawujące bezpośrednio lub pośrednio kontrolę

²⁰ Dyrektywa Rady (UE) 2016/2258 z dnia 6 grudnia 2016 r. zmieniająca dyrektywę 2011/16/UE w odniesieniu do dostępu organów podatkowych do informacji dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy (Dz. Urz. UE L 342 z 16.12.2016, s. 1).

²¹ Por. Sejm VIII Kadencja, Druk nr 2233, Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, s. 1–2, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2233> [dostęp: 27.01.2020].

²² Dz. U. z 2019 r. poz. 623 z późn. zm.23

²³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie zgłaszania informacji o beneficjentach rzeczywistych (Dz. U. z 2018 r. poz. 968); rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 maja 2018 r. w sprawie wniosków o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych oraz udostępniania tych informacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 965).

nad klientem poprzez posiadane uprawnienia, które wynikają z okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez klienta, lub osobę fizyczną albo osoby fizyczne, w imieniu których są nawiązywane stosunki gospodarcze lub przeprowadzana jest transakcja okazjonalna, w tym **w przypadku klienta będącego osobą prawną** inną niż spółka, której papiery wartościowe są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, podlegającym wymogom ujawniania informacji wynikającym z przepisów prawa Unii Europejskiej lub odpowiadającym im przepisom prawa państwa trzeciego:

- osobę fizyczną będącą udziałowcem lub akcjonariuszem klienta, której przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji tej osoby prawnej,
- osobę fizyczną dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, a w jej braku,
- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad osobą prawną lub osobami prawnymi, którym łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów lub akcji klienta, lub łącznie dysponującą więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie klienta, także jako zastawnik albo użytkownik, lub na podstawie porozumień z innymi uprawnionymi do głosu, a w jej braku,
- osobę fizyczną sprawującą kontrolę nad klientem poprzez posiadanie w stosunku do tej osoby prawnej uprawnień przedmiotu dominującego w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁴, lub
- w przypadku udokumentowanego braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych powyżej oraz w przypadku niestwierdzenia podejrzeń prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu – osobę fizyczną zajmującą wyższe stanowisko kierownicze.

Innymi słowy, beneficjent rzeczywisty to jedna lub wiele osób fizycznych sprawujących bezpośrednio lub pośrednio kontrolę nad spółką na

²⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 351 z późn. zm.

mocy uprawnień wynikających z okoliczności prawnych albo faktycznych, umożliwiających wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez spółkę. Beneficjentem rzeczywistym jest więc zawsze konkretna osoba fizyczna bądź grupa takich osób.

Zgłoszeń beneficjentów rzeczywistych, aktualizacji informacji oraz sprostowań ewentualnych pomyłek dokonuje się za pośrednictwem strony internetowej Ministerstwa Finansów (<https://www.podatki.gov.pl/crbr/>) w formie elektronicznej (za pomocą udostępnionego wzoru dokumentu elektronicznego dostępnego pod numerem 2019/08/22/8410 w Centralnym Repozytorium Wzorów Elektronicznych). Zgłoszenia do CRBR może dokonać zgodnie z art. 61 u.p.p.p.f.t. jedynie osoba uprawniona do reprezentacji spółki, tj. osoba ujawniona w KRS jako uprawniona do reprezentacji spółki. Zgłoszenie opatrzone musi być kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub profilem zaufanym ePUAP ww. osoby. W przypadku, gdy wymagana jest łączna reprezentacja, tj. przez więcej niż jedną osobę, zgłoszenie musi być podpisane przez wszystkie wymagane osoby (nie ma znaczenia kolejność składania podpisów, podpisy kwalifikowane i podpisy potwierdzane profilem zaufanym ePUAP mogą być zamieszczane w dowolnej konfiguracji). Zgłoszenie zawiera oświadczenie osoby lub osób go dokonujących o prawdziwości informacji zgłaszanych do CRBR. Oświadczenie to składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia (art. 233 § 6 k.k.²⁵). Niewywiązanie się przez spółkę z obowiązku zgłoszenia beneficjenta do rejestru zagrożone jest karą pieniężną do 1 miliona zł (art. 153). Zgodnie z przepisem art. 195 u.p.p.p.f.t. spółki wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego przed dniem wejścia w życie rozdziału 6 ustawy zgłaszają do CRBR informacje o beneficjentach rzeczywistych w terminie 9 miesięcy od dnia wejścia w życie tego rozdziału. Rozdział 6 ustawy wszedł zaś w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy (art. 198), to zaś nastąpiło 12 kwietnia 2018 r. Tym samym wszedł w życie 13 października 2019 r. Ustawowy termin dla spółek wpisanych do KRS przed dniem 13 października 2019 r. minął zatem 13 czerwca 2020 r.

²⁵ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1444 z późn. zm.).

4. ODPOWIEDŹ NA PYTANIE

Skoro jedynym (100%) udziałowcem czy akcjonariuszem danej spółki kapitałowej jest zakon lub jego jednostka organizacyjna (prowincja zakonna, opactwo, klasztor niezależny, dom zakonny), czyli kościelna osoba prawna, to:

- 1) jako jedyny udziałowiec (akcjonariusz) wykonuje ona uprawnienia zgromadzenia wspólników (walnego zgromadzenia) – art. 156, art. 300¹⁴ § 1, art. 303 § 1 k.s.h.;
- 2) działa poprzez swoje organy, które zostały ustanowione zgodnie z prawem kanonicznym, a następnie o ich ustanowieniu powiadomiono właściwe organy administracji państwowej – art. 14 u.s.p.k.k. (dotyczy to także tych kościelnych osób prawnych, które istniały w dniu wejścia w życie u.s.p.k.k.).

W praktyce, jeśli chodzi o zakony (i ich jednostki organizacyjne), a także diecezje oraz parafie, organy te są jednoosobowe (odpowiednio: właściwy przełożony zakonny, biskup albo administrator diecezji, proboszcz albo administrator parafii). Tym samym uwzględniając wcześniejsze analizy, należy stwierdzić, iż w przypadku spółek kapitałowych, których jedynymi udziałowcami (akcjonariuszami) są zakony bądź ich jednostki organizacyjne (prowincje zakonne, opactwa, klasztory niezależne, domy zakonne), beneficjentem rzeczywistym jest jednoosobowo właściwy przełożony (przełożona), który zarazem pełni funkcję organu tejże kościelnej osoby prawnej²⁶. Argumentację tę potwierdzają przepisy ustawy o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego, które w żaden sposób nie ograniczają zakresu ich reprezentacji, zwłaszcza w stosunkach majątkowych. Niemniej, mając na uwadze orzecznictwo Sądu Najwyższego, który opowiada się za recepcją przepisów prawa kanonicznego regulujących kwestie majątkowe kościelnych osób prawnych do polskiego porządku prawnego²⁷, mimo braku wy-

²⁶ Analogicznie w przypadku spółek kapitałowych, których jedynymi udziałowcami (akcjonariuszami) są diecezje czy parafie. Z tą różnicą, że będzie to odpowiednio biskup diecezji albo administrator diecezji oraz proboszcz albo administrator parafii.

²⁷ Zob. zwłaszcza wyrok SN z dnia 12 marca 1997 r., II CKN 24/97, LEX nr 80725; wyrok SN z dnia 27 lipca 2000 r., IV CKN 88/00, OSP 2003, z. 9, s. 491–492; wyrok SN z dnia 24 marca 2004 r., IV CK 108/03, OSNC 2005, nr 4, s. 48–60; wyrok SN z dnia 2 lutego 2005 r., IV CK 480/04, *Przegląd Prawa Wyznaniowego* 2009, t. 1, s. 203–206; wyrok SN

rażnej i jednoznacznej podstawy prawnej pozwalającej przyjąć taką wykładnię, należałoby z daleko idącej ostrożności odnieść się do również i do tych przepisów. Ich analiza z kolei prowadzi do wniosku, że wymienione jednoosobowe organy zakonów (i ich jednostek organizacyjnych), a także diecezji oraz parafii do podjęcia określonych czynności prawnych majątkowych potrzebują zgody osób trzecich²⁸. I tak, zgodnie z kan. 635 § 1 KPK dobra

z dnia 17 lutego 2005 r., IV CK 582/04, LEX nr 176007; uchwała SN z dnia 19 grudnia 2008 r., III CZP 122/08, OSP 2010, z. 2, s. 114–120; postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 182/10, OSP 2011, z. 12, s. 885–889.

²⁸ Zgodnie z kan. 638 § 1 (w przypadku zakonów i ich jednostek organizacyjnych) i kan. 1281 § 1 KPK (w przypadku pozostałych publicznych kościelnych osób prawnych) zarządcy kościelnych dóbr doczesnych, przy zachowaniu przepisów statutów, o ile takowe istnieją, nieważnie wykonują czynności, które przekraczają granice i sposób zwyczajnego zarządzania, jeśli nie uzyskali wcześniej pisemnego upoważnienia od ordynariusza. Pod pojęciem ordynariusza w prawie kanonicznym należy zaś rozumieć Biskupa Rzymskiego (papieża), biskupów diecezjalnych oraz tych duchownych, którzy – choćby tylko czasowo – są przełożonymi Kościoła partykularnego lub wspólnoty do niego przyrównanej zgodnie z przepisem kan. 368 KPK (prałat i opat terytorialny, wikariusz i prefekt apostolski, administrator apostolski administratury apostolskiej na stałe erygowanej, ordynariusze ordynariatów połowych, oraz ordynariatów personalnych dla anglikanów nawiązujących pełną komunię z Kościołem Katolickim, administrator apostolski personalnej administratury apostolskiej św. Jana Marii Vianneya w diecezji Campos w Brazylii oraz prałat prałatury personalnej, która ma zdolność inkardynacji), jak również wikariuszy generalnych i biskupich, a także – dla własnych członków – wyższych przełożonych kleryckich instytutów zakonnych na prawie papieskim i kleryckich stowarzyszeń życia apostolskiego na prawie papieskim, którzy posiadają przynajmniej zwyczajną władzę wykonawczą (kan. 134 § 1 KPK). We wspomnianych statutach winny być także określone czynności przekraczające granice i sposób zwyczajnego zarządzania, inne niż sprzedaż aktywów wchodzących w skład majątku stałego kościelnej osoby prawnej. Jeśli zaś statuty milczą w tej sprawie bądź dana kościelna osoba prawna nie posiada statutu (np. parafia), biskup diecezjalny, wysłuchawszy zdania diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych, powinien określić wykaz tego rodzaju czynności w odniesieniu do podległych mu osób, czyli także w odniesieniu do parafii wchodzących w skład podlegającej jego władzy diecezji (kan. 1281 § 2 KPK). Wykaz nadzwyczajnych aktów zarządzania w przypadku dóbr diecezji, zgodnie z kan. 1277 KPK winna ustalić konferencja biskupów danego kraju (regionu). Ponadto przepisy kan. 1291 w zw. z kan. 1292 KPK stanowią, że dla dokonania ważnej alienacji dóbr stanowiących majątek publicznej kościelnej osoby prawnej, podlegającej władzy biskupa diecezjalnego (np. parafii, seminarium duchownego), jeśli ich wartość przekracza określoną w partykularnym prawie kanonicznym ustalonym przez konferencję biskupów dla danego kraju (regionu) sumę minimalną, wymagane jest zezwolenie biskupa diecezjalnego, który przed jego udzieleniem musi uzyskać zgodę diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów, jak również reprezentanta prawnego – organu

doczesne instytutów zakonnych (ale i instytutów świeckich – kan. 718 KPK oraz stowarzyszeń życia apostolskiego – kan. 741 § 1 KPK) jako dobra kościelne rządzą się przepisami księgi V wspomnianego kodeksu zatytułowanej „Dobra doczesne Kościoła”, chyba że co innego wyraźnie zastrzeżono. Ponadto każdy instytut zakonny (instytut świecki oraz stowarzyszenie życia apostolskiego) powinien ustanowić odpowiednie normy własne, dotyczące używania i zarządu dóbr (kan. 635 § 2, kan. 718, kan. 741 § 1 KPK). To te normy własne winny określić akty (czynności prawne), które przekraczają cel i sposób zwyczajnego zarządzania oraz sprecyzować warunki konieczne do ważnego podjęcia nadzwyczajnego aktu zarządzania dobrami doczesnymi (kan. 638 § 1 KPK). Z kolei do ważności alienacji²⁹ i jakiegokolwiek

teżże osoby prawnej, a w niektórych sytuacjach (przekroczenie sumy maksymalnej) – również zezwolenie Stolicy Apostolskiej. W przypadku majątku diecezji, aby biskup diecezjalny mógł dokonać ważnej alienacji, wymagana jest zgoda rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów danej diecezji oraz jeśli wartość dóbr przekracza sumę maksymalną, zezwolenie Stolicy Apostolskiej. Wymogi obowiązujące przy alienacji mają być zachowane również przy podejmowaniu każdej innej czynności, na skutek której majątek kościelnej osoby prawnej może się znaleźć w gorszej sytuacji (kan. 1295 KPK). Dla ważności czynności o wartości niższej niż suma minimalna ustanowiona przez konferencję biskupów dla danego kraju (regionu), KPK nie przewiduje żadnego rodzaju kontroli kanonicznej, niemniej może ona wynikać np. z dekretu ogólnego biskupa diecezjalnego, o którym mowa w kan. 1281 § 2 KPK, bądź ze statutu danej kościelnej osoby prawnej.

²⁹ O alienacji dóbr kościelnych w doktrynie prawa kanonicznego mówi się w dwóch znaczeniach: ścisłym i szerokim. W znaczeniu ścisłym alienacją jest taka czynność prawna, na skutek której prawo własności jest przenoszone z kościelnej osoby prawnej na inny podmiot (w tym inną kościelną osobę prawną). Natomiast w znaczeniu szerokim alienacją dóbr kościelnych jest sytuacja, w której ustanawia się prawo rzeczowe na określonym dobru, zaciąga zobowiązania, w wyniku czego dochodzi do pogorszenia sytuacji majątkowej kościelnej osoby prawnej, dewaluuje się wartość prawa własności lub rozporządzalności tym prawem, aż do ryzyka jego utraty, np. dzierżawa, najem ponad 10 lat, użyczenie, zastaw, hipoteka, pożyczka, kredyt, służebność, użytkowanie, udzielenie poręczenia, zrzeczenie się ustanowionej na rzecz kościelnej osoby prawnej służebności, zrzeczenie się sporu poprzez zgodę na sąd polubowny, złożenie wniosku o dofinansowanie. W konkretnym przypadku również umowa nabycia za opłatą lub przyjęcia darowizny z obciążeniem są czynnościami prawnymi, które potencjalnie mogą pogorszyć stan majątku kościelnej osoby prawnej. Tym samym wniesienie wkładów na pokrycie kapitału zakładowego (akcyjnego) spółki, zwłaszcza o znacznej wysokości czy to aportem czy ze środków pieniężnych kościelnej osoby prawnej jest alienacją *sensu largo*. Wymogi formalne przewidziane przez prawo kanoniczne obowiązują przy aktach alienacji w znaczeniu ścisłym i szerszym. Ponadto alienacja *sensu stricto* dóbr przewyższających sumę

działania, przez które stan majątkowy kościelnej osoby prawnej (instytutu zakonnego, prowincji zakonnej czy poszczególnego domu zakonnego, stowarzyszenia życia apostołskiego³⁰) może doznać uszczerbku, **potrzebne jest pisemne zezwolenie kompetentnego przełożonego, wydane za zgodą jego rady**. Jeśli natomiast chodzi o czynności, w których suma przekracza wysokość maksymalną określoną dla danego kraju (regionu) przez Stolicę Apostolską albo przedmiotem są dobra ofiarowane Kościołowi na mocy ślubu, albo rzeczy drogie z racji artystycznych lub historycznych, potrzebna jest ponadto zgoda Stolicy Apostolskiej (kan. 638 § 3 KPK)³¹. Biorąc pod uwagę, że zezwolenie kompetentnej władzy kościelnej dotyczy ważności czynności prawnej, przez co staje się ono jej elementem konstytutywnym, należy o nie wnioskować przed zakończeniem tej czynności lub przed jej nieodwracalnym rozpoczęciem.

Z pewnością nie są beneficjentem rzeczywistym wszystkie członkinie/członkowie danego zakonu czy jego jednostki organizacyjnej, np. wszyscy zakonnicy tworzący dany dom zakonny. Nie są nim dlatego, że tylko poszczególne członkinie/członkowie zakonu czy jego jednostki organizacyjnej sprawują bezpośrednio kontrolę nad daną spółką na mocy uprawnień wynikających z okoliczności prawnych, umożliwiających wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez tę spółkę. Innymi słowy, tylko poszczególne członkinie/członkowie zakonu czy jego jednostki organizacyjnej biorą udział w podejmowaniu decyzji dotyczących zarządzania tą spółką oraz kościelną osobą prawną będącą jej jedynym udziałowcem czy akcjonariuszem. Nawet gdyby kapitał za-

minimalną jest zawsze nadzwyczajnym aktem zarządzania dobrami doczesnymi. Por. Wójcik 1987, 86; Dubiel 2007, 73; Sitarz 2000, 96; Kaleta 2014, 204–205, 224–226.

³⁰ Przy czym dla klasztorów niezależnych, o których w kan. 615 KPK, oraz dla instytutów zakonnych i stowarzyszeń życia apostołskiego na prawie diecezjalnym, konieczna jest pisemna zgoda właściwego przełożonego (moderatora) i ordynariusza miejsca (kan. 638 § 4 KPK), czyli w praktyce biskupa diecezjalnego.

³¹ Przepis ten stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisu kan. 1292 KPK. Jeżeli alienacji dóbr zamierzają dokonać niekleryckie instytuty życia konsekrowanego czy stowarzyszenia życia apostołskiego i wymagane jest zezwolenie Stolicy Apostolskiej, to dykasterią kompetentną jest Kongregacja Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego. Natomiast, gdy wniosek o wydanie zezwolenia składa instytut czy stowarzyszenie kleryckie, któremu Kongregacja do Spraw Duchowieństwa udzieliła prawa inkardynacji, to organem kompetentnym jest właśnie ta kongregacja.

kładowy spółki został pokryty przez kościelną osobę prawną ze środków pochodzących od poszczególnych zakonników/zakonnice, to osoby te nie mają decydującego wpływu na podjęcie tej czynności. Zgodnie bowiem z kan. 668 § 3 KPK cokolwiek zakonnik nabywa własnym staraniem, ale ze względu na instytut zakonny, nabywa to dla instytutu zakonnego³². Wszystko, co mu przysługuje z tytułu pensji, zapomogi lub ubezpieczenia, jest nabywane dla instytutu zakonnego, chyba że własne prawo co innego postanawia. Tym samym decyzję o przeznaczeniu tych środków na określony cel podejmuje **kompetentny przełożony przy udziale jego rady**.

Uwzględnwszy omówione regulacje prawa kanonicznego, należy przyjąć, że w **przypadku spółki kapitałowej, której jedynym (100%) udziałowcem czy akcjonariuszem jest zakon bądź jego jednostka organizacyjna (prowincja zakonna, opactwo, klasztor niezależny, dom zakonny), beneficjentem rzeczywistym jest właściwy wyższy przełożony tego zakonu oraz członkowie jego rady**³³. Osoby te spełniają przesłanki określone w art. 2 ust. 2 pkt 1 u.p.p.p.f.t., ponieważ stanowią one grupę osób fizycznych sprawujących bezpośrednio kontrolę nad spółką poprzez posiadane uprawnienia (zgromadzenie wspólników/walne zgromadzenie), które wynikają z okoliczności prawnych (przepisów prawa kanonicznego), umożliwiające wywieranie decydującego wpływu na czynności lub działania podejmowane przez spółkę. Jest to bowiem grupa osób fizycznych sprawujących kontrolę nad osobą prawną (zakonem bądź jego jednostką organizacyjną), któremu łącznie przysługuje prawo własności więcej niż 25% ogólnej liczby udziałów spółki i łącznie dysponującym więcej niż 25% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki (art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret trzecie).

BIBLIOGRAFIA

- Bar, Joachim, Roman, Julian Kałowski. 1985. *Prawo o instytutach życia konsekrowanego*. Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej.
- Chrapkowski, Arnold, Józef Krzywda. 2006. „Komentarz do kan. 573–709”. W: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego, t. II/2 Księga II Lud Boży*,

³² Analogicznie członek stowarzyszenia życia apostołskiego – kan. 741 § 2 KPK.

³³ W przypadku parafii oraz diecezji będzie to odpowiednio biskup diecezjalny oraz członkowie diecezjalnej rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów.

- część III Instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*, red. Józef Krukowski, 7–144. Poznań: Pallottinum.
- Dubielski, Stanisław. 2007. *Uprawnienia majątkowe Kościoła Katolickiego w Polsce w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku, konkordatu z 1993 roku i ustaw synodalnych*. Lublin: Wydawnictwo KUL.
- Kaleta, Paweł. 2014. *Kościelne prawo majątkowe*. Lublin: Wydawnictwo Towarzystwa Naukowego KUL.
- Rakoczy, Bartosz. 2008. *Ustawa o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Warszawa: Wolter Kluwer.
- Sitarz, Mirosław. 2000. „Warunki alienacji majątku kościelnego według KPK/1983”. *Roczniki Nauk Prawnych* 10, z. 2: 95–112.
- Sobański, Remigiusz. 2005. „Osoba prawna in utroque foro”. W: *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. Wojciech Popiołek, Leszek Ogiegło, Maciej Szpunar, 1355–1365. Kraków: Zakamycze.
- Walencik, Dariusz. 2011. „Opinia prawna w sprawie nabycia osobowości prawnej przez dom zakonny Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu z siedzibą w Żarkach”. *Przegląd Prawa Wyznaniowego* 3: 259–268.
- Wójcik, Walenty. 1987. „Dobra doczesne Kościoła”. W: *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.*, t. 4, red. Walenty Wójcik, Józef Krukowski, Florian Lempa, 11–109. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.
- Zubert, Bronisław, Wenanty. 1990. *Komentarz do Kodeksu Prawa Kanonicznego*, t. 2, cz. III *Księga II Lud Boży. Część III Instytuty życia konsekrowanego i stowarzyszenia życia apostołskiego*. Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL.

A LEGAL OPINION ON THE REAL BENEFICIARY OF A LIMITED COMPANY IN WHICH THE ONLY (100%) SHOCKHOLDER OR SHAREHOLDER IS AN ORDER OR ITS ORGANIZATIONAL UNIT (A MONASTIC PROVINCE, AN ABBEY, AN INDEPENDENT MONASTERY OR A MONASTIC HOUSE)

Abstract

The aim of this legal opinion is to address the following question: Who is the real beneficiary of a limited company in which the only (100%) shockholder or shareholder is an order or its organizational unit (a monastic province, an abbey, an independent monastery or a monastic house)? The analysis of Polish law and canon law leads to the conclusion that in the case of a limited company whose only (100%) shockholder or shareholder is an order or its organizational unit (a monas-

tic province, an abbey, an independent monastery or a monastic house), the real beneficiary is the competent higher superior of this order as well as members of its council. These persons satisfy the conditions specified in art. 2 para. 2 of the act of 1 March 2018 on countering money laundering and financing of terrorism, because they are a group of natural persons who exercise direct control of the company due to the entitlements they have (shareholders' meeting/general meeting), which make it possible to exert a decisive influence on the actions or activities undertaken by the company. This is so because it is a group of natural persons who exert control over a legal person (an order or its organizational unit) who is entitled to hold more than 25% of the shares of the company stock and more than 25% of the voting rights in the decision-making body of the company (art. 2 para. 2 point 1 letter a and tirtet three of the act on countering money laundering and financing of terrorism).

Key words: real beneficiary; limited companies; order; money laundering; financing terrorism; canon law; monastic house; independent monastery; monastic province; abbey

Tłumaczenie: Daria Bębeniec